

Lovforslag nr. L 140. Fremsat den 27. marts 1984 af Rahbæk Møller (SF), Gade (SF), Ruth Olsen (SF), Ebba Strange (SF) og Thoft (SF)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven)

(Bankers og sparekassers opgørelse af kursavancer og renteperiodisering m.v.)

§ 1

I lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven), jfr. lovbe- kendtgørelse nr. 327 af 7. juli 1983, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 623 af 21. december 1983, foretages følgende ændringer:

1. I § 4 indsættes efter stk. 2 som nyt *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Banker og sparekasser og selskaber omfattet af lov om visse kreditinstitutter skal ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst medregne urealiserede kursgevinster og tab på offentlige obligationer og private pantebreve og fordringer beregnet i forhold til disses handelsværdi ved regnskabsårets

udløb. Tilsvarende gælder for investeringsforeninger, der er skattepligtige efter reglerne i selskabsskattelovens § 1, nr. 5 a.«

2. I § 4 indsættes efter stk. 3 og 4, der bliver stk. 4 og 5, som *stk. 6*:

»*Stk. 6.* Skattepligtige, der er omfattet af bestemmelsen i stk. 3, skal ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst medregne optjente og påløbne, ikke forfaldne renter.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende og har virkning fra skatteåret 1985-86.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Dansk skatterets hovedregel er, at skattepligtige kursavancer skal medregnes i den skattepligtige indkomst ved realisationen og renteindtægter og -udgifter medregnes efter forfaldsprincippet.

Der er dog adgang til at få tilladelse til at medregne urealiserede kursavancer og -tab efter det såkaldte lagerprincip og til at bruge fuld renteperiodisering, dvs. medregne optjente og påløbne renter uanset forfaldstidspunktet.

De fleste pengeinstitutter bruger da også i praksis i dag at opgøre kursreguleringer på værdipapirer efter lagerprincippet og foretage fuld renteperiodisering, idet begge disse principper er foreskrevet i det officielle årsregnskab efter regnskabsbekendtgørelsen udstedt af tilsynet med banker og sparekasser.

Imidlertid er der stadig en række pengeinstitutter, der bruger et andet skattemæssigt princip og således udskyder skattebetalingen betydeligt.

Således bruger en række pengeinstitutter realisationsprincippet for værdipapirer.

Dette medfører at en del af de betydelige kursstigninger i 1983 først vil blive beskattet senere, men det medfører desuden at den naturlige kursstigning, der følger af et papirs løbetidsforkortelse, først kommer til beskætning, når papiret afhændes eller indfries.

For nogle typer skatteydere kan det diskuteres, om kurssvingninger som følge af ændringer af det generelle renteniveau bør have indvirkning på årets skattepligtige indkomst.

For pengeinstitutter må det være helt klart, at kursavancer og tilsvarende tab som følge af ændringer i det generelle renteniveau bør medregnes i årets skattepligtige indkomst, selv om de pågældende kursavancer (eller tab) ikke er realiseret.

Pengeinstitutterne tager imod indskud, der forrentes til en variabel rente, der løbende justeres efter det gældende renteniveau.

En kursregulering af beholdningen af værdipapirer med uopsigelig fast rente er altså udtryk for en reel indtægt (eller tab) det pågældende år.

Disse kursreguleringer skal da også indgå i det officielle årsregnskab efter regnskabsbekendtgørelsen. Det findes hensigtsmæssigt, at der skabes en direkte lovbestemmelse om dette forhold, idet det ikke synes rimeligt at tillade opretholdelse af realisationsprincippet for visse pengeinstitutter. At kun et fåtal stadig bruger dette princip, betyder desuden en konkurrenceforvridning pengeinstitutterne imellem.

At der er tale om betydelige beløb, fremgår af 1983-regnskaberne, hvor pengeinstitutterne for første gang her skulle afsætte udskudt skat vedrørende ikke beskattede, urealiserede kursavancer og ikke forfaldne renter.

Af de større banker kan nævnes følgende tal for udskudt skat vedrørende urealiserede kursavancer for obligationer:

	1983	Udskudt skat akkumuleret i alt
	mill. kr.	mill. kr.
Amagerbanken	51,8	71
Varde Bank	43,5	48
Aktivbanken	27,0	36
Kronebanken	79,9	100
Sydbank	25,2	39

Det foreslås, at reglen skal gælde banker og sparekasser samt selskaber omfattet af lov om visse kreditinstitutter.

Det foreslås endvidere, at reglen skal gælde akkumulerende investeringsforeninger. En ændring i kursniveauet som følge af ændring i renteniveauet vil medføre en tilsvarende ændring i investeringsforeningscertifikaternes kurs. Da beskætningen af de akkumulerende investeringsforeninger netop sker, fordi kursavancerne på certifikaterne normalt vil være skattefrie (3 års reglen i aktieavancebeskatningsloven), vil det være hensigtsmæssigt, at de akkumulerende investeringsforeninger også beskattes af urealiserede kursavancer på beholdningen af obligationer og pantebreve. Det foreslåede lager-

princip gælder for obligationer og fastforrentede pantebreve. I aktieavancebeskatningsloven findes reglerne om beskatning af næringsaktier i § 3. Avancen opgøres her efter et realisationsprincip, men der kan af den skattepligtige vælges et lagerprincip. Forslagsstillerne har overvejet at foreslå denne bestemmelse ændret således, at næringsaktier altid skal opgøres efter lagerprincippet for banker og sparekasser m.v., men har ikke stillet forslag herom for nuværende, idet udviklingen i aktiekurserne kan have mere tilfældig karakter og ikke så entydigt som for obligationer medfører en egentlig indtjening for banken, hvis beholdningernes kursværdi stiger.

Reglen er også af underordnet økonomisk betydning.

Svarende til lovforslagets bestemmelser om, at obligationer og pantebreve altid skal opgøres efter lagerprincippet, foreslås, at renter skal medregnes efter en fuldstændig renteperiodisering, således at ikke forfaldne optjente og påløbne renter, dvs. både renteindtægter og renteudgifter, medregnes i årets indkomst svarende til den gældende regnskabsbekendtgørelse.

Der er formentlig kun få pengeinstitutter, der skattemæssigt bruger forfaldsprincippet, men det synes helt urimeligt, at en bank, der regnskabsmæssigt fuldt ud periodiserer renterne og tilskrives rente på udlån 31. december, kan udskyde beskatningen af kuponrenter pr. 2. januar for ½ år på obligationer til det efterfølgende år.

Som eksempel på den økonomiske betydning kan nævnes Jyske Bank, der ifølge det offentliggjorte regnskab bruger forfaldsprincippet skattemæssigt. Ifølge 1983-regnskabet betyder dette for Jyske Bank alene en samlet akkumuleret udskudt skat pr. 31. december 1983 på 185 mill. kr., heraf vedrører 114,3 mill. kr. 1983-resultatet. Provisbankens synes at have en tilsvarende skattecredit på 89 mill. kr., heraf 57 mill. kr. vedrørende 1983.

At de nugældende regler kan give helt groteske udslag, kan illustreres af det annoncerede årsregnskab for Hellerup Bank. Ifølge dette er afsat i alt 22 mill. kr. til skat af 1983-overskuddet, men kun 3 mill. kr. heraf er skat, der skal betales af årets skattepligtige indkomst, medens 19 mill. kr. er udskudt skat. Det fremgår ikke af annoncerne om det skyldes opgørelsen af kursreguleringerne eller renteperiodiseringen.

Administrative konsekvenser

Lovforslaget vil medføre en betydelig admini-

strativ forenkling og lettelse for såvel de berørte skattepligtige som ligningsmyndighederne, idet den skattepligtige indkomst nu kan opgøres direkte efter det regnskab, der udarbejdes efter regnskabsbekendtgørelsen. Desuden medfører de klare ensartede retningslinier en betydelig administrativ lettelse ved skattefri fusioner af pengeinstitutter, der i dag indeholder betydelige administrative problemer, hvis de fusionerende pengeinstitutter før fusionen brugte forskelligt princip ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Provenumæssige konsekvenser

Forslaget antages at ville medføre en merskat på 1 mia kr. for overgangsåret skatteåret 1985/86 dvs. i finansåret 1985. Heraf tilfalder 850 mill. kr. staten og 150 mill. kr. primærkommunerne. Herefter formodes forslaget at medføre et merprovenu på gennemsnitligt 150 mill. kr. om året afhængig af udviklingen i renteniveau

Det bemærkes, at en stigning i renteniveauet med deraf følgende kurstab ikke reelt medfører et mindreprovenu, idet erfaringen viser, at pengeinstitutter, der bruger realisationsprincippet, vil foretage såkaldte skattesalg og dermed straks opnå, at kursfaldet skattemæssigt realiseres og fratrækkes.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der henvises til bemærkningen ovenfor. Det er fundet hensigtsmæssigt at indsætte bestemmelsen som ny stk. 3 i § 4 i ligningsloven, idet stk. 1 og 2 angiver bestemmelsen om, at de pågældende kursgevinster er skattepligtige, og hvorledes de skal medregnes.

Til nr. 2

Som følge af den nye bestemmelse i § 1 bliver stk. 3 og 4 nu stk. 4 og 5. Da reglen om renteperiodisering skal gælde samme kreds af skatteydere, som efter forslaget skal medregne urealiserede kursreguleringer, er det fundet hensigtsmæssigt at indsætte bestemmelsen som nyt stk. 6 i § 4.

Til § 2

Det foreslås, at bestemmelsen træder i kraft straks og gælder fra skatteåret 1985/86 dvs. fra regnskabsåret 1984, hvor det ændrede princip altså skal bruges ved periodisering af kursreguleringerne og renter ved udgangen af regnskabsåret.